

T. B. M. M.
İYİ PARTİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Tarih: 23.02.2022

Sayı: 5122

60548

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Anayasanın 98 ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. Maddesi gereğince **Tarım ve Orman Bakanı Sayın Bekir PAKDEMİRLİ** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.
21.2.2022

Yasin ÖZTÜRK
Denizli Milletvekili

Sayıştay Başkanlığı tarafından hazırlanan Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü 2020 yılı Denetim Raporunda aşağıdaki tespitlere yer verilmiştir:

"TMO'nun görevlendirme haricinde verimlilik ve karlılık esaslarına göre tespit edilmesi gereken tarım ürünleri satış fiyatlarının, satış maliyetlerinin altında oluşması neticesinde, kuruluşun toplam satış hasılatının toplam satış maliyetinin altında kalarak, yıllar itibarıyla özkaynakların reel alım gücünün azaldığı görülmüştür.

233 Sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede, TMO Yönetim Kuruluna; "Teşebbüs, müessese ve bağlı ortaklıkların çalışmalarının verimli ve karlı olarak yürütülmesi şartlarını oluşturacak esasları ve işletme politikalarını belirlemek", TMO Genel Müdürüne de "Teşebbüs sermayesi ile diğer mali kaynakların, verimlilik ve karlılık ilkelerine uygun bir düzen içinde kullanılmasını sağlamak" görevi verilmiştir.

Mezkur KHK'nın 35'inci maddesinde; kuruluşun mal ve hizmet fiyatlarını serbestçe tespit edecekleri, Cumhurbaşkanınca kuruluşa faaliyet alanlarıyla ilgili olarak görev verilebileceği, görev verilmesi durumunda ise görev kapsamında oluşacak zararın Hazine bütçesine konulacak ödenekle karşılanacağı hüküm altına alınmıştır.

TMO'nun yurtdışından ithal edip yurtiçi piyasaya sattığı ve yurtiçinde üretilip yurtdışına satılan ürünler ile Cumhurbaşkanınca özel olarak görev verilen alanlarla ilgili yapılan faaliyetler neticesinde oluşacak zararlar Maliye ve Hazine Bakanlığı tarafından karşılanmaktadır. Ancak, piyasa satış fiyatlarının TMO tarafından verimlilik ve karlılık esaslarına göre serbestçe tespit edilebilmesi nedeniyle görevlendirme kapsamında değerlendirilmeyen yurtiçinde üretilen ürünlerin yine yurtiçine satışından oluşacak zararlar kuruluş üzerinde kalmaktadır.

Bu bağlamda; TMO tarafından görevlendirme haricinde alım satımı yapılan tarım ürünlerinin fiyatları tespit edilirken verimlilik ve karlılık esasları gözetilmemiştir.

TMO'nun ana faaliyetini oluşturan buğday, arpa ve mısır ile nohut gibi tarımsal ürünlere ilişkin son 5 yıllık satış hasılatı ve satış maliyetleri incelendiğinde yerli ürünlerin yurtiçine satışlarından genel olarak zarar edildiği tespit edilmiştir.

Özellik arz eden haller haricinde kuruluşun satış hasılatlarının ortalama piyasa fiyatının hatta satış maliyetinin de altında gerçekleştiği görülmektedir. Kuruluş ana statüsünün 4'üncü maddesinde her ne kadar yurtiçi hububat piyasalarındaki fiyat istikrarını sağlamak görevi TMO'ya verilmiş olsa da, bu görevler yerine getirilirken 233 sayılı KHK'da belirtilen karlılık ve verimlilik ilkelerinin gözetilmesi esastır.

Bu kapsamda;

- 1- Sayıştay raporuna göre TMO son 5 yılda görevlendirme haricinde alım satımı yapılan ürünlerden 2016 yılında 15,3 milyon TL, 2017 yılında 141,2 milyon TL, 2018 yılında 97,1 milyon TL, 2019 yılında 41,6 milyon TL ve 2020 yılında 89,9 milyon TL zarar etmiştir. Bu veriler doğrultusunda;
 - TMO'nun 2021 yılında görevlendirme haricinde alım satımı yapılan ürünlerden oluşan toplam zararı ne kadardır?
 - TMO'nun görevlendirme haricinde aldığı ürünler nelerdir?
 - TMO'nun görevlendirme haricinde aldığı ürünlerde zarar etmesinin nedeni nedir?
 - TMO'nun hesaplarında oluşan bu zararın sorumlusu kimdir?
- 2- TMO'nun görevi dahilinde olan ürünler için yurtiçinden alınıp, yurtiçiye verilen ürünler dolayısıyla kurum zararı bulunmakta mıdır? Varsa ne kadardır?
- 3- TMO'nun yurt dışından ithal edip, yurtiçi piyasaya sattığı ürünler nedeniyle Hazine tarafından üstlenilen zarar tutarı ne kadardır?
- 4- TMO'nun yurtiçinde üretilip, yurt dışına sattığı ürünler nedeniyle Hazine tarafından üstlenilen zarar tutarı ne kadardır?
- 5- TMO'nun Cumhurbaşkanınca özel olarak verilen alanlarla ilgili faaliyetleri nedeniyle Hazine tarafından üstlenilen zarar tutarı ne kadardır?
- 6- Asli görevi çiftçinin ürününü korumak olan TMO'nun yurtiçinde ürün fiyatları daha düşük seviyedeyken, daha yüksek tutarlardan ithalat yapmasının nedeni nedir? TMO yürüttüğü bu politikayla Türk çiftçisi yerine, yabancı çiftçiyi mi koruma görevi üstlenmektedir?
- 7- TMO ürün taban fiyatlarını geç açıklamasının nedeni nedir? Fiyatların geç açıklanması nedeniyle piyasaya maliyetinin altında satış yapmak zorunda kalan çiftçinin zarar etmemesi için alınan tedbirler nelerdir?